

Halina Karwowska

Gródek, st. I, gm. loco, woj.
białostockie, AZP 38-91/5

Informator Archeologiczny : badania 29, 92-93

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W pierwszym etapie prac odsłonięto zalegające poniżej posadzki mury kamiennego kościoła z XII w., w drugim badani skoncentrowano na przeprowadzeniu wykopalisk w trzech sondażach usytuowanych w obrębie wykopu.

Pierwszy sondaż, o powierzchni 6,2 m², został zlokalizowany przy wewnętrznym licu północnego muru kamiennego kościoła z XII w. W wykopie stwierdzono zaleganie pięciu warstw kulturowych, z których pierwsza (zarazem najgrubsza), licząc w kolejności ich eksploracji, związana była z przebudową wspomnianego kościółka, natomiast cztery pozostałe odpowiadały najstarszym poziomom użytkowym grodu wczesnośredniowiecznego.

Drugi sondaż, zajmujący powierzchnię 22,1 m², został założony w zachodniej części kościółka i przylegał do wewnętrznego lica murów. Wzdłuż jego wschodniego boku odsłonięto dalszą część kamiennego muru empory, którego południowy skrawek odkrył w latach 60. prof. T. Kozaczewski. Z uwagi na trudne warunki techniczne związane z wykonywanymi robotami budowlanymi, prac eksploracyjnych w tym miejscu nie doprowadzono do końca (calca).

Trzeci sondaż (13 m²) przylegał dłuższym bokiem do zewnętrznego lica zachodniego muru XII-wiecznego kościoła. Odsłonięto fragm. kwadratowego obiektu zarysowany wkopem fundamentowym, w którym znajdowały się kamienie łączone zaprawą wapienną, stanowiące pozostałość po kamiennym murze. Układ tego obiektu był zakłócony od strony wschodniej usytuowanym w tym miejscu kościołem z XII w., przecinającym przebieg jego fundamentów. Uchwycona relacja stratygraficzna pozwala przyjąć, że stanowi on fragm. większego założenia, starszego od wspomnianej budowli. W środku kwadratowej konstrukcji zdołano wyeksplorować 3 warstwy kulturowe, z których dwie pierwsze, licząc w kolejności ich zdejmowania, należy wiązać z przebudową wspomnianych założeń architektonicznych, natomiast trzecia stanowi fragm. poziomu użytkowego grodu wczesnośredniowiecznego. Prace eksploracyjne w tym sondażu doprowadzono jedynie do głębokości 392 cm poniżej repera, ponieważ znaczna głębokość wykopu oraz jego mała odległość od naruszonych już filarów międzynałowych kolegiaty stwarzała realne zagrożenie zawalenia się tych konstrukcji.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Górzycza, st. 17, gm. loco, woj. gorzowskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Gródek, st. I
gm. loco. woj. białostockie
AZP 38-91/5

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Białymstoku

Badania prowadziła mgr Halina Karwowska. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku i Urząd Gminy w Gródku. Czwarty sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne ze śladami intensywnego osadnictwa średniowiecznego i nowożytnego.

Badania wykopaliskowe prowadzono w południowej części grodziska (kontynuacja prac z 1994 r.) oraz na majdanie. W sumie przekopano ok. 160 m² powierzchni.

W bieżącym sezonie uchwycono zachodnią część budynku „południowego”, odkrytego w 1994 r. Pomieszczenie o wymiarach ok. 5 x 5 m było podpiwniczone. Piwniczka o wymiarach 3 x 4 m była obudowana drewnem łączonym na zrąb i obłożona wtórnie wsypanym calcem. W przyziemiu (na parterze lub może nawet na piętrze) zachodnie pomieszczenie budynku ogrzewane było piecem wykonanym z kafli garnkowych. Rumowisko tego pieca po pożarze budynku wypełniło w znacznym stopniu piwniczkę. Pozyskano duże ilości materiału zabytkowego, głównie fragm. piecowych kafli garnkowych (ok. 5500) oraz fragm. ceramiki naczyniowej (ok. 5500). Do najciekawszych zabytków należy: 6 monet

(szelągów Jana Kazimierza, 1664-1666), narzędzie kościane służące do ornamentowania ceramiki oraz brązowa zawieszka z wypukłym przedstawieniem ludzkiej twarzy.

W wykopie zlokalizowanym na majdanie odkryto grobowiec murowany o wymiarach 2,7 x 1,4 m (częściowo zniszczony przez prace niwelacyjne prowadzone na grodzisku w latach 30. XX w.). Znajdował się w nim pochówek w trumnie. Szkielet w układzie anatomicznym leżał na osi wschód-zachód z głową na zachód. Kości kończyn górnych były zgięte w łokciach i złożone na klatce piersiowej. W trakcie eksploracji grobowca znaleziono 11 gwoździ żelaznych oraz fragm. tkaniny (pod kośćmi czaszki).

Materiały i dokumentacja znajdują się w Dziale Archeologii Muzeum Okręgowego w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

Horodyszcze, st. I
gm. Wisznice, woj. białkopod-
laskie

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
Oddział Biała Podlaska

Badania prowadził mgr Mieczysław Bienia wraz z klasą autorską LO w Komarówce Podlaskiej. Konsultant prof. dr hab. M. Miśkiewicz. Finansowane przez Fundację im. Stefana Batorego w Warszawie, Zakłady Mięsne „FELIX” w Rossoszu, Spółdzielnię Mleczarską „SPOMLEK” w Radzynie Podlaskim, Przedsiębiorstwo „POLK-RES” w Białej Podlaskiej. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne z XI-XII w.

Odkryte w latach 50. XX w. Grodzisko „Cerkwisko” ma kształt pierścieniowaty o średnicy 36 m. Całość otacza fosa. Obiekt położony jest na piaszczystym wyniesieniu wśród podmokłych łąk dna doliny rzeki Zielawy. W 1963 r. badania wykopaliskowe przeprowadził na nim mgr Andrzej Hunicz z Katedry Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wykop założono na majdanie grodziska oraz przecięto wał, w profilu którego nie zauważono śladów konstrukcji drewnianych. Odkryto kilkadziesiąt fragm. ceramiki, żelazny grocik strzały oraz żelazne krzesiwo.

W 1995 r. wykop o powierzchni 1/2 ara założono na majdanie grodu, w miejscu gdzie występowały zagłębienia związane z działalnością poszukiwaczy skarbów. W wykopie odsłonięto jednolitą warstwę kulturową o miąższości nie przekraczającej 20 cm, z której uzyskano kilkadziesiąt fragm. ceramiki, żelazny uchwyt wiadra, nożyk żelazny. Pod warstwą kulturową w północno-wschodnim narożniku odkryto zarysy obiektu, który okazał się studnią. W górnej części miała ona konstrukcję drewnianą, z zachowanych resztek której pobrano materiał do analizy dendrochronologicznej.

Horodyszcze, st. III
gm. Wisznice, woj. białkopod-
laskie

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
Oddział Biała Podlaska

Badania prowadził mgr Mieczysław Bienia wraz z klasą autorską LO w Komarówce Podlaskiej. Konsultant prof. dr hab. M. Miśkiewicz. Finansowane przez Fundację im. Stefana Batorego w Warszawie, Zakłady Mięsne „FELIX” w Rossoszu, Spółdzielnię Mleczarską „SPOMLEK” w Radzynie Podlaskim, Przedsiębiorstwo „POLK-